

konferenca
komunalnega
gospodarstva

„Nekoč, zelo dolgo nazaj, pred približno dvema letoma, so podjetja – podobno kot priljubljeni otroški lik Medvedek Pu – živela sama in daleč od geopolitike.

Kako hitro se je svet spremenil od takrat. Leta 2022 je kar 93 odstotkov multinacionalk poročalo o izgubah, ki so povezane s političnim tveganjem, v primerjavi z vsega 35 odstotki leta 2020. ... Letos bi se podjetja morala pripraviti na še več pretresov. In podobno velja za naslednje leto. In za leto potem.

Podjetja, ki so desetletja delovala v svetu, kjer so lahko lebdela nad kakršnimi koli prepiri med državami, prihajajo do spoznanja, da se je to čarobno obdobje končalo“.

Vir : Companies Can't Afford to Ignore War Anymore (Foreign Policy, 19 April 2023)

Kaj je razumeti pod geopolitičnimi tveganji?

- Gre za dejanska in / ali potencialna politična, gospodarska, vojaška in socialna tveganja, do katerih prihaja zaradi vključenosti države v mednarodne zadeve.
- Gre za tveganja, katera se pojavijo, ko pride do večjih sprememb moči, konfliktov, kriz med državami.
- Gre za tveganja, ki imajo običajno daljnosežne posledice tako za same države kakor tudi za svetovno skupnost kot celoto.
- Gre za tveganja, katera so običajno posledica geografskih dejavnikov, odločitev oblikovalcev politik in lokalno specifičnih dejavnikov.

Teme / organizacija prispevka

Glavne spremembe v svetovnem gospodarskem upravljanju v zadnjem desetletju ali dveh...

- ... in po prvih mesecih drugega Trumpovega mandata

Kam naj bi šlo svetovno gospodarsko upravljanje v prihodnjem desetletju

Vpliv sprememb v svetovnem gospodarskem upravljanju na EU ...

- ... in kateri so ključni izzivi za EU v tem kontekstu?

Vpliv spremenjenih mednarodnih razmer na Slovenijo kot članico EU in njeno industrijo

- ... ter pred kakšne izzive to postavlja našo državo

1. Glavne spremembe v globalnem ekonomskem upravljanju v zadnjem desetletju ali dveh

- Svet prehaja iz bolj ali manj enopolarne v multipolarno strukturo, ta proces pa spremljajo povečana geopolitična tveganja oziroma naraščajoča trenja med velikimi političnimi in gospodarskimi akterji
- To prehajanje poganjajo trije ključni dejavniki:
 - Hitre tehnološke spremembe, katere temeljijo na IKT tehnologijah, vključno z umetno inteligenco
 - Pešanje in na nekaterih področjih celo zaustavitev globalizacije kot prevladujočega gonila svetovnega gospodarskega razvoja v desetletjih po SV II, zlasti pa pred koncem prejšnjega stoletja
 - Spreminjanje globalnega ekonomskega upravljanja iz „sistema temelječega na pravilih“ v „sistem temelječ na transakcijah“ med velikimi igralci

1. Glavne spremembe v globalnem ekonomskem upravljanju v zadnjem desetletju ali dveh

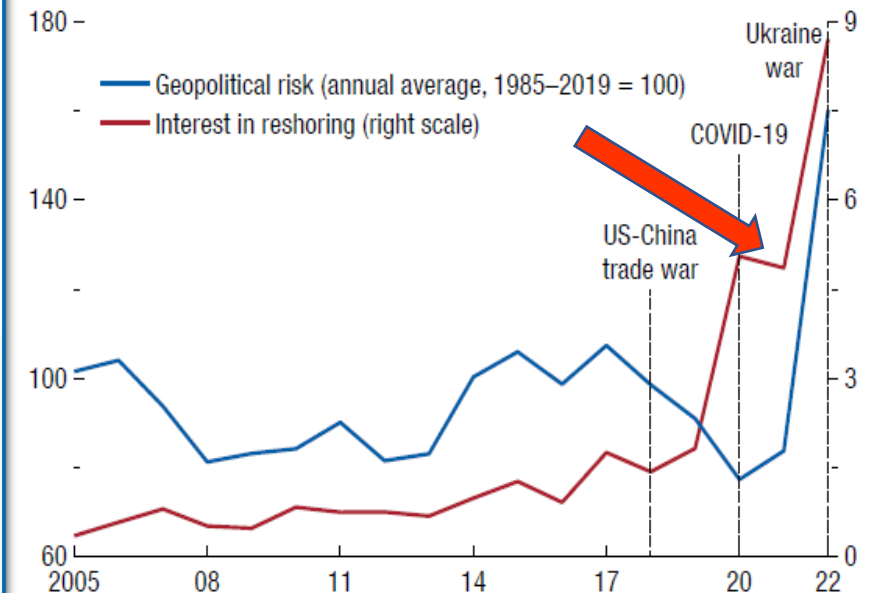
- Primerjava sistemov globalnega ekonomskega upravljanja
 - „Sistem temelječ na pravilih“ (na vrhuncu konec 1990ih)
 - To je bil „enopolarni“ sistem z dominantno vlogo ZDA na vojaškem, političnem in ekonomskem področju
 - V uresničevanja tega sistema so imele ključno vlogo mednarodne organizacije; te so bile promotor liberalizacije gospodarstev
 - Globalizacija je močno fokusirala svetovno agendo na ekonomske teme
 - To je bilo obdobje, v katerem je bil eden od ključnih ciljev integracija Kitajske v svetovno gospodarstvo
 - „Sistem temelječ na transakcijah“ med velikimi (se vzpostavlja)
 - Svet je postal „multipolaren“ z več centri ekonomske in politične moči
 - Vloga mednarodnih organizacij se vse bolj marginalizira, krepijo se regionalni bloki in protekcionizem
 - Ekonomija vse bolj postaja instrument doseganja strateških ciljev
 - Cilj integracije Kitajske nadomestila usmeritev, kako se pred njo zaščititi

1. Glavne spremembe v globalnem ekonomskem upravljanju v zadnjem desetletju ali dveh

- Podjetja in nosilci ekonomskih politik iščejo načine, kako procese organizirati tako, da bodo manj izpostavljeni geopolitičnim tveganjem
- Podjetja in nosilci ekonomskih politik iščejo načine, kako procese organizirati tako, da bodo manj izpostavljeni geopolitičnim tveganjem
- Odgovore iščejo na različne načine
 - S krajšanjem dobavnih verig – reshoring, nearshoring
 - Z diverzifikacijo dobaviteljev
 - Z investicijami v domače kapacitete
 - Z večanjem strateških zalog
 - Z digitalizacijo v logistiki

Figure 4.2. Rising Geopolitical Tensions and Foreign Direct Investment Fragmentation
(Index; frequency of mentions of reshoring on right scale)

Recent years have seen increasing geopolitical risk and companies' interest in reshoring and friend-shoring.

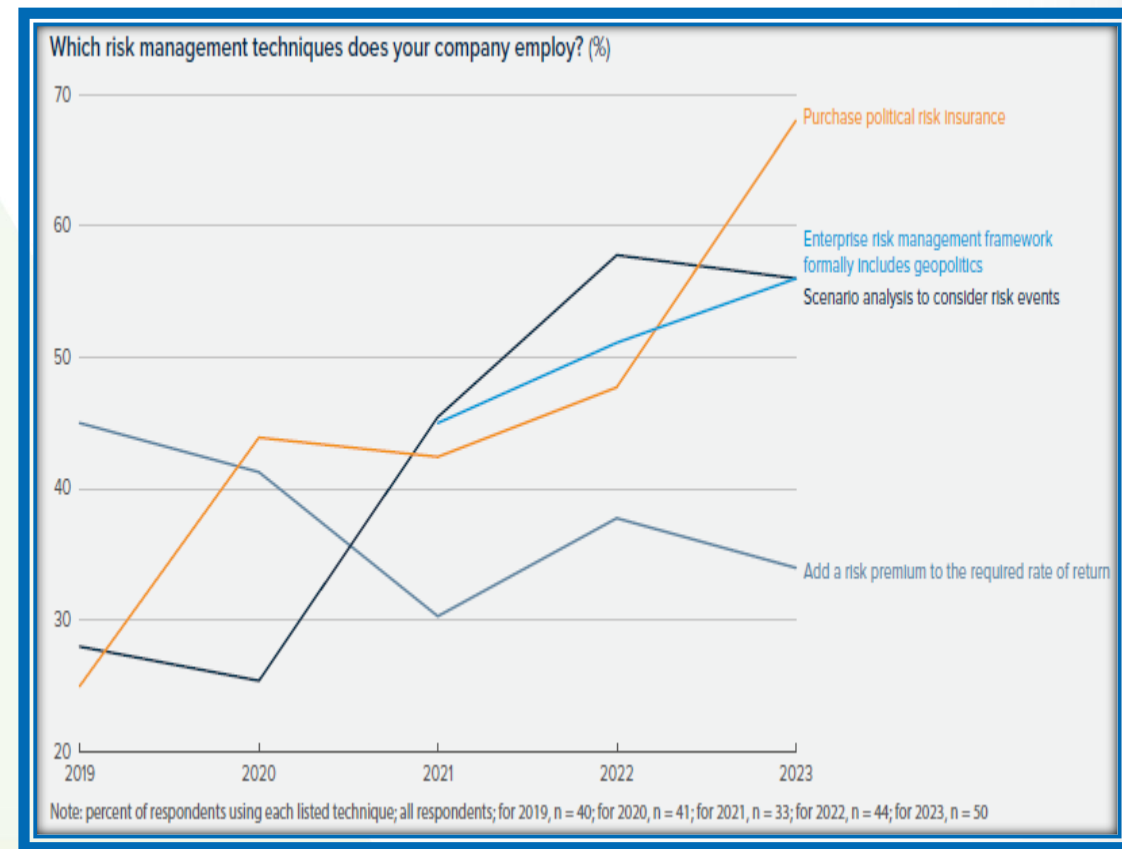

Sources: Bailey, Strezhnev, and Voeten (2017); Hassan and others (2019); NL Analytics; and IMF staff calculations.

Note: The interest in reshoring measures the frequency of mentions of reshoring.

1. Glavne spremembe v globalnem ekonomskem upravljanju v zadnjem desetletju ali dveh

- Načini odzivanja na geopolitična tveganja, se razvijajo in so odvisni od specifičnosti gospodarskega subjekta
- Instrumenti, ki jih podjetja uporabljajo za obvladovanje naraščajočih geopolitičnih tveganj

2. Prvi meseci drugega Trumpovega mandata na mednarodnem področju

- Trend fragmentacije svetovnega gospodarstva in marginalizacije mednarodnih institucij je dobil dodaten zagon z izvolitvijo Trumpa v nov predsedniški mandat
- Ta mandat je bistveno močnejši kot je bil njegov prvi
- in tudi način vladanja predsednika Trumpa v prvem letu njegovega drugega mandata je bistveno spremenjen
- Kakšne so dosedanje izkušnje? Gre za politiko, ki v kontekstu splošne MAGA usmeritve daje izrazito prednost nacionalnim gospodarskim in varnostnim interesom ZDA ter predstavlja prelom s tradicionalno ameriško mednarodno agendo

2. Prvi meseci drugega Trumpovega mandata na mednarodnem področju

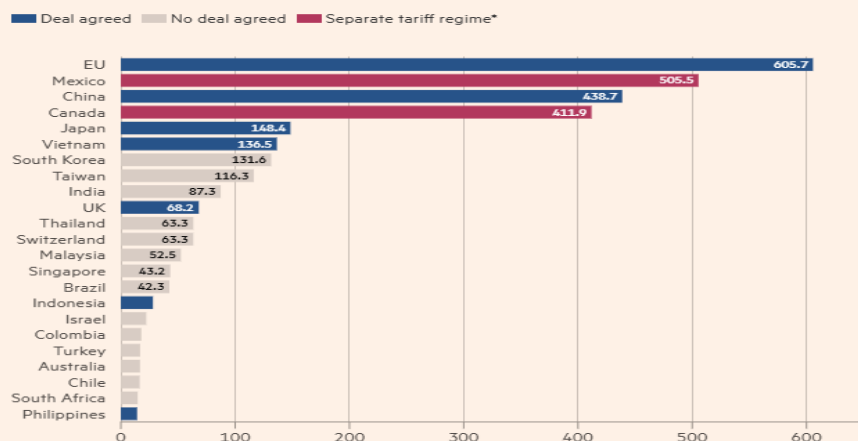
- Fokus začetka drugega Trumpovega mandata na mednarodnem področju je bil pričakovano usmerjen v carine
- Po nekaj mesecih *ad-hoc* ukrepov, aprila 2025 carinski cunami, katerega začetek izvajanja zamaknjen za 3 mesece
- Odzive držav na carinski cunami ZDA bi lahko razdelili v tri glavne skupine
 - *Celoviti povračilni ukrepi*; Kitajska je bila edina, ki je celovito uporabila ta pristop; nekaj v tej smeri je naredila tudi Kanada
 - *Iskanje kompromisnega dogovora s pogajanjem*; Za ta pristop so se odločile vse velike trgovinske partnerice ZDA (razen Kitajske) v upanju, da bodo dosegle izboljšanje izhodiščne odločitve Trumpa
 - *Dejanski sprejem najavljenih carin*; Veliko število držav, zlasti tistih, ki so relativno majhni gospodarski partnerji ZDA, so se preprosto vdali v usode nove realnosti.

2. Prvi meseci drugega Trumpovega mandata na mednarodnem področju

- Kaj je rezultat carinske ofenzive ZDA (avgust 2025)?
 - Svetovni trgovinski sistem, ki je desetletja deloval v okviru STO, je dejansko mrtev (ne izključno zaradi ZDA)
 - ZDA so uspele izsiliti sklenitev novih trgovinskih sporazumov z večino njenih glavnih trgovinskih partneric
 - Vsi ti sporazumi sprejeti na politični ravni, a brez nujnih tehničnih elementom (problem izvajanja se že kaže)

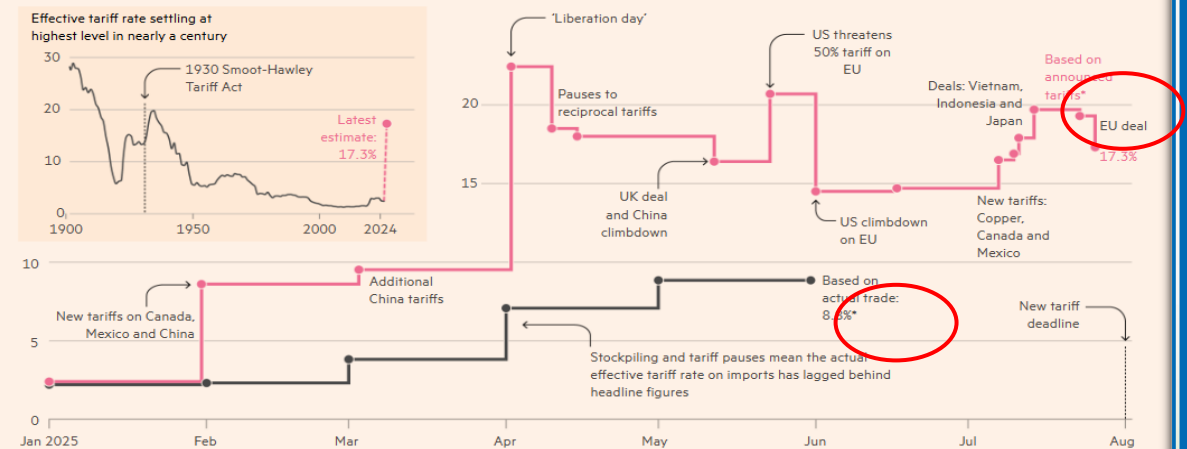
The US has reached limited tariff deals with many of its largest trading partners

US goods imports by country 2024, \$bn

Trading up: the progression of Trump's tariffs

Effective US global tariff rate (%)

3. Kam naj bi šlo svetovno gospodarsko upravljanje v prihodnje?

- **Novi svetovni red – ta bo v veliki meri oblikovan v tem desetletju pod vplivom naraščajočih geopolitičnih tveganj – bodo oblikovali odnosi med naslednjimi velikimi silami / skupinami držav**
 - „Zahod“; ta do pred kratkim homogena skupina s ciljem ohranitev demokracij zahodnega tipa in liberalnega reda razpada v vsaj dve podskupini
 - ZDA se pod Trumpom pospešeno spreminjajo v državo avtoritarnega tipa
 - EU, Velika Britanija in nekatere druge industrijsko razvite države, skupno približno 50 držav, zaenkrat še vztraja pri originalnih ciljih
 - „Vzhod“ — Kitajska, Rusija, Iran in približno 20 drugih držav (vključno z večino BRICS držav); cilj ustvariti nova pravila svetovnega reda
 - „Jug“ — ki ga vodijo Indija, Južna Afrika, Nigerija in Brazilija ter obsega več kot 100 držav Azije, Afrike in Latinske Amerike; večina teh držav ima predvsem gospodarsko agendo

3. Kam naj bi šlo svetovno gospodarsko upravljanje v prihodnje?

- V zadnjih letih se krepi geopolitična tekma med velikimi silami za krepitev pozicij in prevlado na svetovnem jugu
- Ukrajinska vojna je to tekmo še pospešila, svet pa gre pospešeno v delitev na dva velika bloka in nekaj manjših; dva velika sta:
 - ZDA (usmerjena v strateško avtonomijo)
 - Kitajska (se pozicionira kot lider velikega dela Vzhoda)
- Ekonomske posledice „razdeljevanja“ na dva gospodarska bloka
 - Globalni plačilni sistem iz SWIFT-a v več vzporednih sistemov
 - Vse večja vloga juana kot plačilne valute, a \$ še naprej dominira kot rezervna valuta (kako dolgo še?)

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

Skozi celotno zgodovino evropskih ekonomskih integracij sta se v procesu prepletali dve osnovni viziji:

- Vizija »evropske trdnjave«, v skladu s katero je EU izrazito avtonomna, njeno gospodarstvo pa temelji na trgovinski zaščiti in zaščiti domačega industrijskega sektorja
- Vizija »atlantske Evrope«, ki je močno povezana in odvisna od ZDA tako v gospodarskem kot varnostnem smislu in s katero deli liberalne vrednote demokracije

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

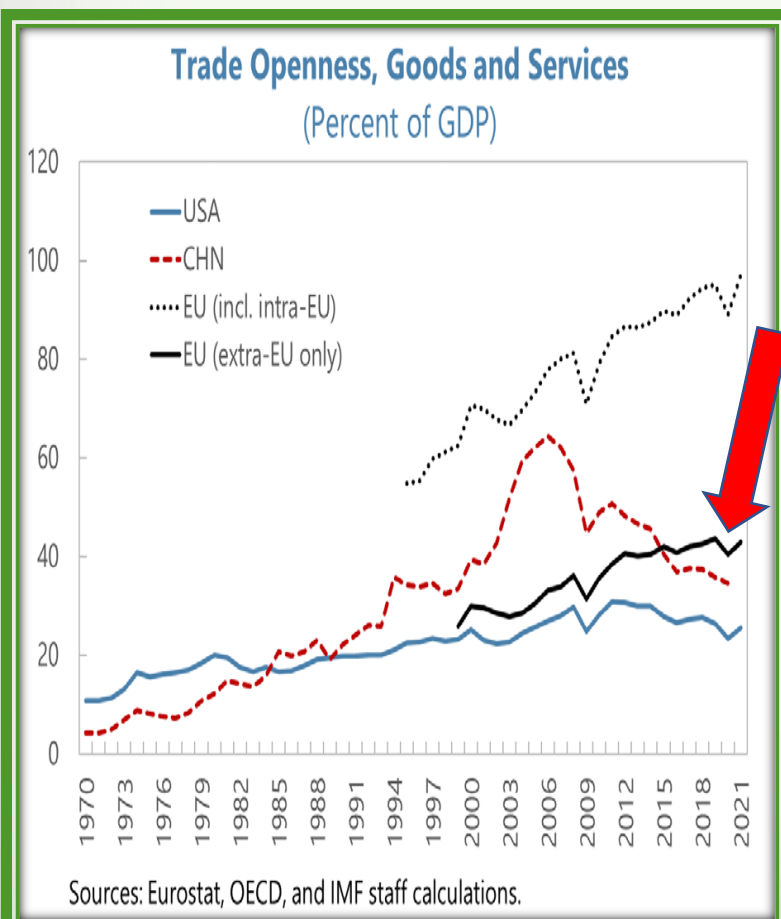
- Pod vplivom „sistema temelječega na pravilih“ in še zlasti pospešene globalizacije, ki je potekala v svetu v zadnjih desetletjih 20. stoletja, je vizija "atlantske Evrope" dobila prevladujoče mesto v procesih evropske ekonomske integracije
- „Sistem temelječ na pravilih“ je bil pisan na kožo EU iz vsaj dveh pomembnih razlogov
 - EU je združenje suverenih držav, ki je za svoje notranje upravljanje vzpostavila strukturo temelječo na pravilih
 - EU sestavljajo majhne države (tudi večje članice so dokaj majhne v svetovnem merilu), za katere je tovrstni sistem gospodarskega upravljanja izrazito ugoden

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

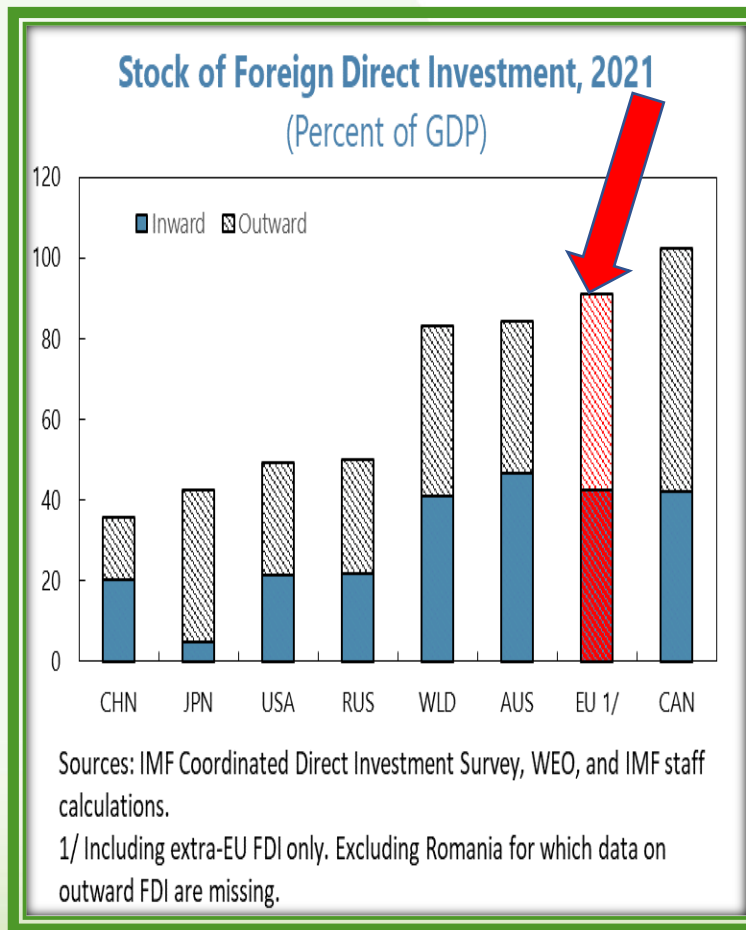
- Prehajanje v „sistem temelječ na transakcijah“ v pogojih naraščajočih geopolitičnih tveganj pa predstavlja za EU večjo in resnejšo grožnjo kot za ZDA in Kitajsko. Zakaj?
 - EU je zunanjetrgovinsko (merjeno kot deleži izvoza/uvoza v BDP) bistveno bolj odprta kot ZDA ali Kitajsko. Medtem ko se je odprtost EU na zunanjetrgovinskem področju v zadnjem desetletju povečala, se to ni zgodilo pri pri drugih dveh gospodarskih velesilah
 - EU je tudi glede izhodnih in vhodnih NTI (merjeno kot delež BDP) bolj odprta kot ZDA in Kitajsko
 - EU je v zadnjih dveh desetletjih odpravljala trgovinske omejitve bolj celovito kot ZDA in Kitajsko
 - EU je imela desetletja, za razliko od ZDA in Kitajske, zelo rigorozno politiko konkurence in državnih pomoči ter sočasno popolno odsotnost industrijske politike

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

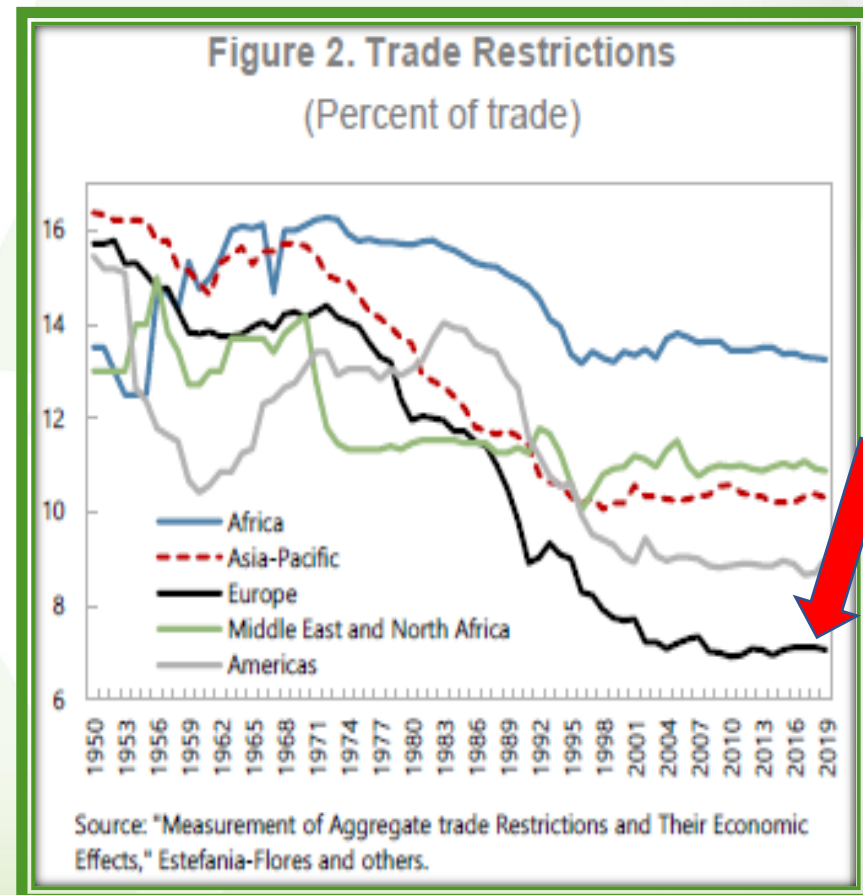
Zunanja trgovina

Neposredne tuje investicije

Trgovinske omejitve

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

- Prehod na multipolaren svet ter globalno ekonomsko upravljanje, ki bo vzpostavljeno na „sistemu temelječem na transakcijah“ predstavlja velike izzive za EU
 - Tako zaradi njenih strukturnih značilnosti ...
 - kakor tudi njenih institucionalnih specifičnosti (te so pomemben razlog za počasno prilagajanja EU tektonskim spremembam v svetu)
- Kako se bo EU pozicionirala v novem geopolitičnem svetu, je odvisno od njene učinkovitosti (ali odsotnosti le-te) pri soočanju s tema skupinama izzivov

4. EU pod pritiskom ob prehajanju s stare na novo svetovno gospodarsko upravljanje

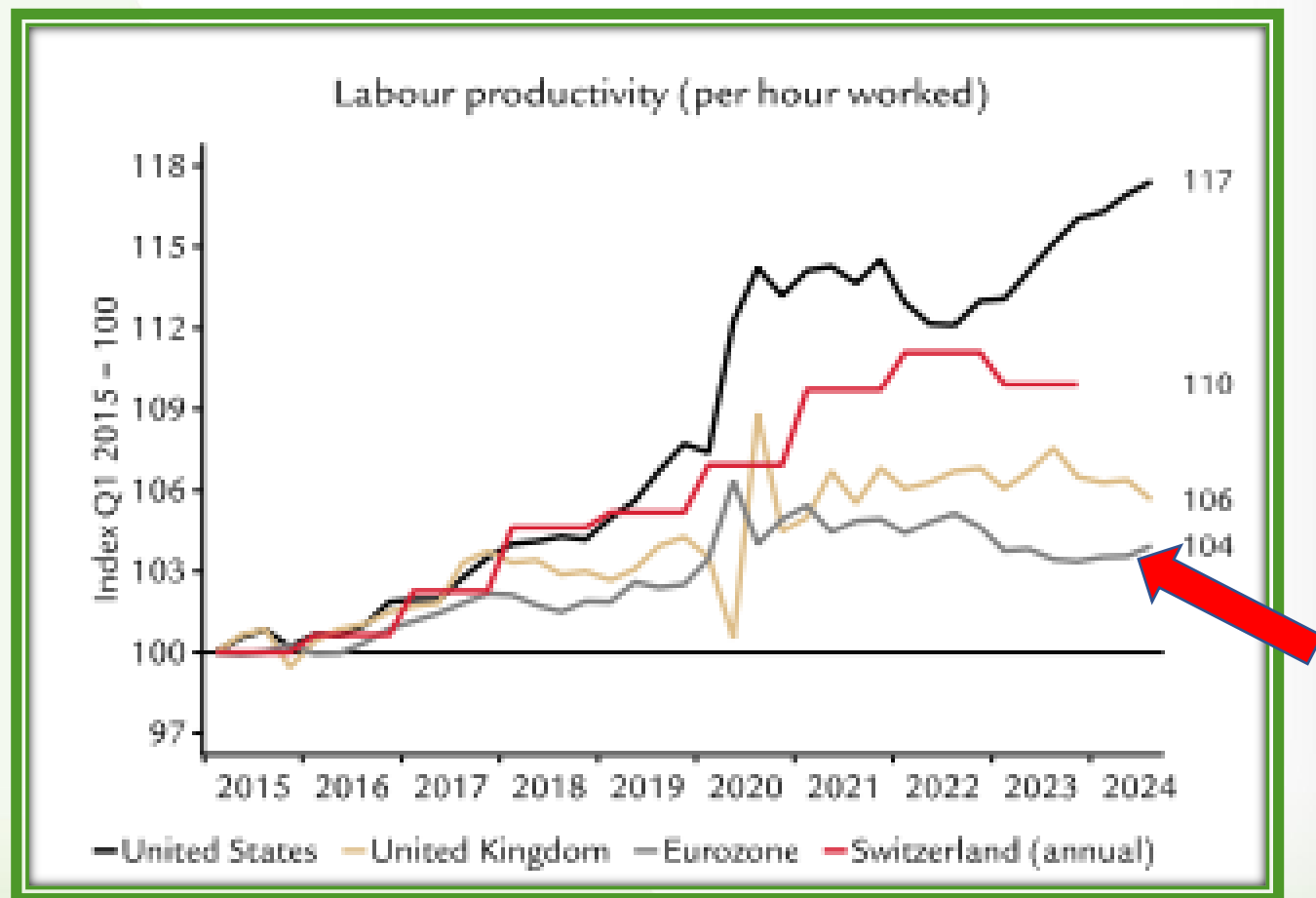
- V naslednjih nekaj letih (v obdobju te Komisije in Parlamenta) se bo pokazalo, ali bo EU sedela »za mizo« globalnih igralcev ali pa bo »na mizi« kot njihov plen; zadnja dogovarjanja glede miru v Ukrajini to zelo nazorno potrjujejo
- Letošnji poletni meseci so potrdili geopolitično ranljivost EU in to v odnosih z ZDA, katere naj bi bile njen strateški zaveznik; tri izrazito grenke pilule
 - Pristanek na izrazito veliko povečanje izdatkov za NATO na 5 % BDP
 - Pristanek na kupovanje ameriškega orožja za nadaljevanje vojne pomoči Ukrajine
 - Pristanek na dejansko vsiljen carinski dogovor z ZDA

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Trije vsebinski sklopi glavnih izzivov, s katerimi se sooča EU, in o katerih obstaja visoka stopnja soglasja
 - Varnost vključno z migracijami
 - Klimatske spremembe in prehod v brezogljično družbo
 - Pešanje mednarodne konkurenčnosti EU gospodarstev
- V spremenjenih geopolitičnih okoliščinah so vse tri skupine izzivov izrazito medsebojno povezane in soodvisne, kar je razvidno iz Draghijevega poročila
- EU bo morala „ugrizniti“ v bolj samostojno reševanje problema svoje varnosti, v kolikor bo želela učinkovito naslavljalati drugi dve skupini izzivov

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- *Pešanje produktivnosti in posledično mednarodne konkurenčnosti EU gospodarstev v odnosu do konkurentov*

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Razlogi za pešanje konkurenčnosti EU gospodarstev so bolj ali manj jasno identificirani (detaljna analiza v poročilih Lette in Draghija)
 - EU dosega nižje gospodarske rasti kot ZDA in Kitajska
 - Trgi proizvodov in delovne sile še vedno preveč regulirani
 - Cene energije so znatno višje od konkurentov
 - Finančnemu sektorju primanjkuje skladi tveganega kapitala
 - Povečanje učinkovitosti IKT izkorišča relativno majhen delež podjetij
 - V nasprotju z ZDA in Kitajsko, EU uporablja državne pomoči zelo konzervativno (ščiti „enake pogoje“ na notranjem trgu)
 - EU ima težave pri artikulaciji zunanjetrgovinske politike v nekaterih občutljivih sektorji (na primer, avtomobilska industrija)
 - Prebivalstvo v EU se hitro stara
 - Zagon gospodarskih reform po finančni krizi se je upočasn timer

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Tudi številni predlogi za krepitev konkurenčnosti gospodarstev so dokaj jasno artikulirani (poročila Lette in Draghija)
 - Bistvena poglobitev v delovanju notranjega trga, zlasti z namenom okrepitve skupnih finančnih trgov (bančna unija in unija kapitalskih trgov)
 - Povečanje sredstev za raziskave in razvoj in zmanjšanje odliva inovativnih industrij
 - Spremembe v politiki konkurence in državnih pomoči usmerjene v doseganje višje stopnje gospodarske neodvisnosti (industrijska politika)
 - Spremembe v zunanjeekonomski politiki v smeri večje zaščite strateških industrij

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Čeprav je v EU bolj ali manj jasno, „KAJ“ bi bilo potrebno storiti za učinkovito naslovitev ključnih vsebinskih izzivov, pa obstajajo globoka razhajanja o tem, „KAKO“ to storiti
- Gre za dva ključna problema, pri čemer velja poudariti, da sta oba izrazito politična (za njihovo naslavljanje je potrebna močno politično vodstvo, ki pa ga danes na nivoju EU nimamo)
 - *Finance*; kako zagotoviti denar za financiranje povečanih potreb v trenutku, ko smo pravkar sprejeli nova fiskalna pravila?
 - *Institucionalna struktura in odločanje*; kako spremeniti institucionalno strukturo EU, da bo le-ta omogočala učinkovito odgovarjanje na tektonske spremembe v svetu?

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Slaba implementacija Draghijevih priporočil v prvem letu

Category	% of Total	Number of Measures
Implemented	11.2%	43
Partially Implemented	20.1%	77
In Progress	46.0%	176
Not Implemented	22.7%	87
Total	100%	383

- Rezultati po področjih / sektorjih različni; odvisno od
 - Politične nujnosti ukrepov
 - Njihove regulatorne kompleksnosti
 - Institucionalnih pristojnosti glede sprejemanja ukrepov

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- V kolikor ne bo političnega soglasja držav članic EU za učinkovito naslovitev problema, kako financirati povečane skupne potrebe, in problema, kako bolj kvalitetno in učinkovito odločati o odgovorih na ključne vsebinske izzive, potem je realno pričakovati nadaljevanje zatona EU.
- V primeru realizacije takšnega scenarija nikakor ni mogoče izključiti povečanih problemov v delovanju skupnega evropskega trga, to pa lahko resno ogrozi tudi celoten koncept EU
- Skratka, skupni trg EU ni nekaj, kar se ne more spremeniti na slabše, kar je pri nas dokaj pogosto prepričanje

5. Ključni izzivi EU v prehajanju na novo globalno ekonomsko upravljanje

- Na osnovi predstavljenih izzivov so bili pripravljeni 4 scenariji možnega razvoja EU do leta 2030 (Mrak in Avbelj, maj 2025).
 - Zakaj vsega 5-letno obdobje?
 - V tem obdobju bo jasno, ali bo EU sedela „za mizo“ ali pa bo na njej

Scenarij / Področje	Varnost in migracij e	Skupni trg	Konkurenčnost in zeleni prehod	Javne finance na EU nivoju	Vrednote in kohezivnost	Ocenjena verjetnost scenarija (v %)
»Globalno okrepljena EU«	+	++	++	++	+	20
»Status quo EU«	0	+	+	+	0	50
»Globalno oslabiljena EU«	-	+	0	0	-	20
»Globalno in interno oslabiljena EU«	--	-	-	-	--	10

++ = močno okrepljeno v primerjavi z danes; + = okrepljeno v primerjavi z danes; 0 = status quo v primerjavi z danes; - = oslabiljeno v primerjavi z danes; -- = močno oslabiljeno v primerjavi z danes

6. Vpliv spremenjenih mednarodnih razmer na Slovenijo kot članico EU

- Globalno ekonomsko upravljanje, ki gre v smeri „sistema temelječega na dogovorih“, ni naklonjeno majhnim igralcem – torej ni naklonjeno ne EU kot celoti ne njenim posameznim članicam (v EU ni globalno velikih držav)
- To pa seveda pomeni, da je majhne članice, kot je Slovenija, dobro delujoča EU še pomembnejša kot za večje članice
- Pri umeščanju v globalno okolje je za Slovenijo smiselno razlikovati med dvema skupinama izzivov
 - Tisti, ki jih ni mogoče učinkovito naslavljanje na nacionalni ravni (nujnost aktivnega sooblikovanja na ravni EU)
 - Tisti, ki jih lahko / jih je potrebno naslavljanje na nacionalni ravni

7. Glavni izzivi Slovenije kot članice EU za prihajajoče obdobje?

- Izzivi, ki bi jih veljalo aktivno naslavljanje na EU nivoju
 - Na ekonomskem in okoljskem področju
 - Nekonsistentnost fiskalnih ciljev po sprejetju fiskalnih pravil – investicije vs. fiskalna konsolidacija
 - Preoblikovanje zunanje-ekonomske politike ter politike konkurence in državnih pomoči, vključno z industrijsko politiko (Letta, Draghi)
 - Spremenjena dinamika na področju zelenega prehoda
 - Na politično-varnostnem področju
 - Način odločanja glede zunanje in varnostne politike
 - Širitev EU
 - Ali smo primerno organizirani za soočanje s temi izzivi? Ne, nismo
 - MZZ ali posebna služba za EU pri predsedniku vlade
 - Na malo ekonomskih področjih imamo dobre analitične podlage
 - S tovrstnimi izzivi bi se morali soočiti bistveno bolj sistematično, saj EU / skupni trg ni nekaj danega, kar se ne more spremeniti; v novi globalni situaciji je to mogoče

7. Glavni izzivi Slovenije kot članice EU za prihajajoče obdobje?

- Izzivi, s katerimi se lahko /morajo spoprijeti nosilci ekonomske politike v Sloveniji
 - Manevriranje znotraj omejenega makrofiskalnega – realno je pričakovati zaostrovanje javnofinančnega položaja
 - Nižja gospodarska rast od predvidevanj
 - Velik strukturni primanjkljaj in posledično borba za investicijske prioritete v pogojih potrebe po več sredstvih za obrambno
 - Ogromen obseg javnih investicij, a vprašljiva učinkovitost
 - Prevetritev razvojnih prioritet v povezavi s spremembami, ki se dogajajao na globalnem in EU nivoju
 - Imamo neoperativno Strategijo 2030
 - Potrebna je priprava novega razvojnega dokumenta, ki bo vseboval več scenarijev, tudi takšnega, ki pomeni negativen razvoj dogodkov za EU kot celoto

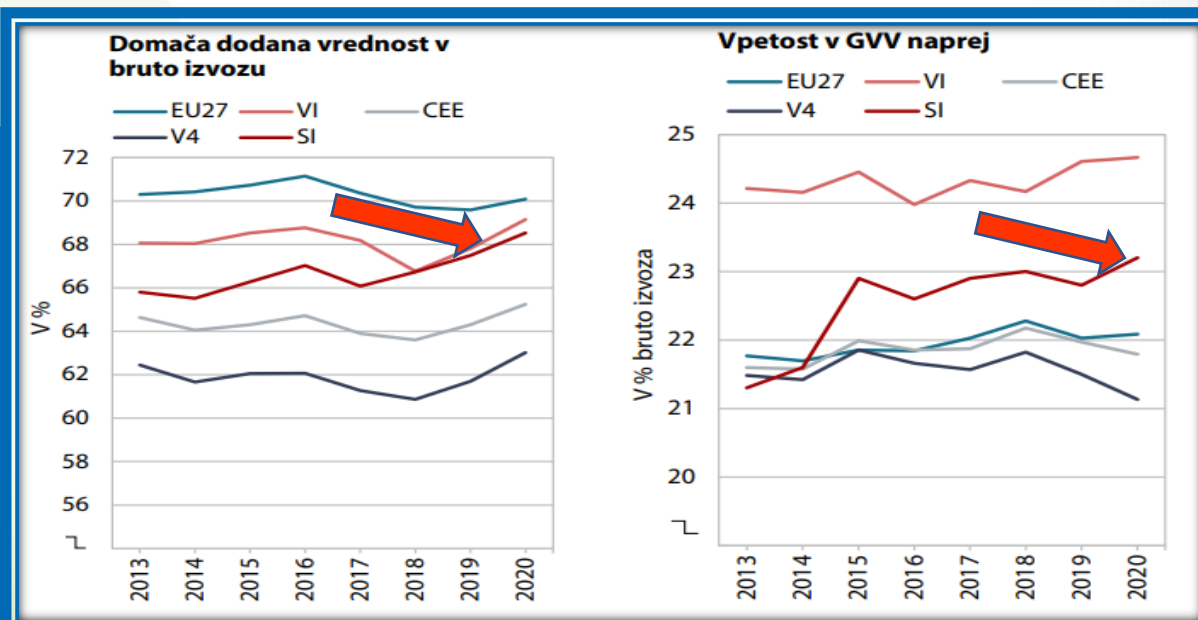
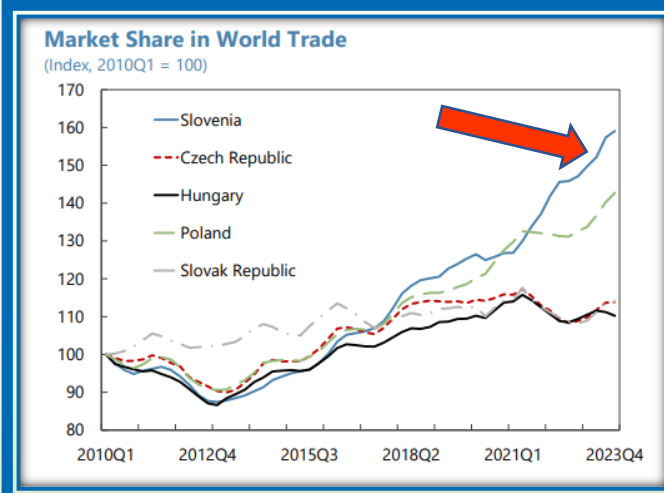
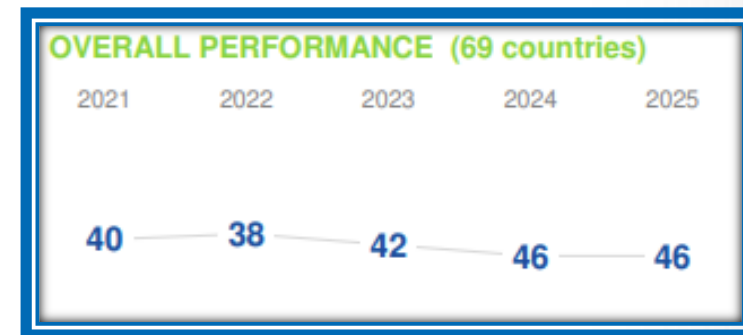
7. Glavni izzivi Slovenije kot članice EU za prihajajoče obdobje?

- Izzivi, s katerimi se lahko /morajo spoprijeti nosilci ekonomske politike v Sloveniji
 - Prilagoditev obljubljenih strukturnih reform realnosti tako glede sposobnosti priprave in izvedbe reform kot glede razpoložljivih finančnih sredstev
 - Koalicija je vstopila v mandat z obljubo o strukturnih reformah, žal obljub ni izpolnila; dosedanje priprava reform je bila pogosto notranje nedosledna in fiskalno nevzdržna
 - EU sredstev bo v obdobju 2028-2034 bistveno manj kot jih je sedaj
 - Nadaljevanje krepitve konkurenčnosti gospodarstva v spremenjenem mednarodnem in EU okolju
 - Vlada delitveno usmerjena in brez vsebinskega dialoga z gospodarstvom
 - Sprejemajo se *ad-hoc* ukrepi, s katerimi se poslovno okolja ne izboljšuje temveč slabša (primer davkov in prispevkov, administracija)

7. Glavni izzivi Slovenije kot članice EU za prihajajoče obdobje?

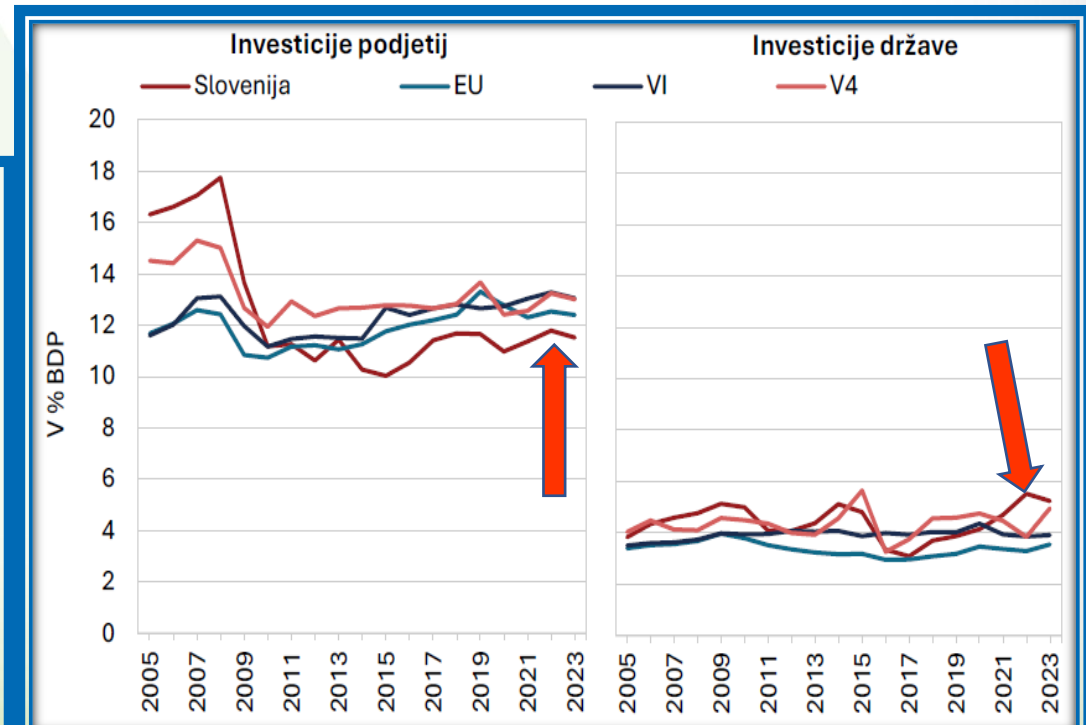
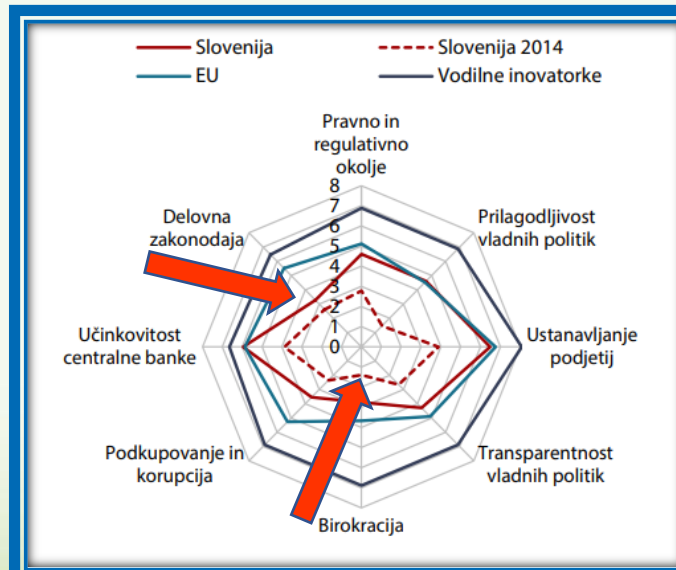
- Malo natančnejši vpogled v konkurenčnost Slovenije (trend slabšanja)
 - Makro slika solidna, a počasno zapiranje razvojnega razkoraka
 - Ključne kvalitete /prednosti / potenciali
 - Geografska lega
 - Vpetost v mednarodne povezave
 - Cenovna konkurenčnost
 - Solidna kvaliteta delovne sile
 - Solidna infrastruktura

Sumarna slika (IMD, 2025)

7. Glavni izzivi Slovenije kot članice EU za prihajajoče obdobje?

- **Malo natančnejši vpogled v konkurenčnost Slovenije (trend slabšanja)**
 - **Glavni problemi / izzivi**
 - Delovna sila / staranje prebivalstva
 - Cena energije
 - Investicije podjetniškega sektorja
 - Občutljivost na mednarodne razmere
 - Nespodbudno poslovno okolje
 - Kakovost korporativnega upravljanja

Zaključki

Pod vplivom geopolitičnih dejavnikov se v svetu vzpostavlja nova struktura globalnega ekonomskega upravljanja, v kateri bodo karte premešane drugače kot so bile v preteklih desetletjih; vojne v Ukrajini in na Bližnjem vходу ter drugi Trumpov mandat te trende še krepijo

Globalne spremembe pomenijo ne le resen izziv temveč tudi priložnost za države članice EU; v kolikor EU želi ostati za globalno mizo velikih igralcev, bo morala svoje priložnosti izkoristiti hitro (v oknu naslednjih nekaj let) in učinkovito (s novim odločanjem)

Geopolitična samostojnost EU se je tekom poletja 2025 še zožila in to zaradi vsebine niza bilateralnih dogovorov z ZDA (glede financiranja NATO-a; glede dobave orožja Ukrajini; glede trgovinskega dogovora)

Kljub skromnim pozitivnim premikom v produktivnosti v zadnjih letih, Slovenija ohranja solidno izhodišče za pospešen razvoj v naslednjem obdobju; ključen element tega pospeševanja bodo morale predstavljati večje investicije podjetniškega sektorja

